

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תש"ע 2010

רשת אורט
אתר אביב חדש אזרחות
מבחן מתכונת מס' 2

א ז ר חות

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים ורבע
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	-	(14×1)	-	14	נקודות
פרק שני	-	(13×1 + 9×3)	-	40	נקודות
פרק שלישי	-	(12×2)	-	24	נקודות
פרק רביעי	-	(11×2)	-	<u>22</u>	נקודות
סה"כ	-		-	100	נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין
- ד. הוראות מיוחדות: קרא היטב את השאלות ואת ההוראות, הקפד לענות על ששאלות. חלק את זמן המבחן כך שתספיק לענות על כל השאלות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על שאלה אחת מהשאלות 1-2 (14 נקודות)

1. נציגים של שירות הביטחון הכללי וצה"ל ביקשו מבית המשפט להוציא צו איסור פרסום על חקירתה ועל מעצרה של עיתונאית צעירה, בשל חשד שצילמה מסמכים צבאיים מסווגים בעת שירותה הצבאי והעבירה אותם לידי מי שאין מסמכותו להחזיק מסמכים כאלו. עיתונאים פנו לבית המשפט בבקשה לבטל את צו איסור הפרסום, שביקשו נציגי שירות הביטחון הכללי, ולאפשר לפרסם את דבר המעצר שנמשך כבר שלושה חודשים. המבקשים הוסיפו שדבר המעצר פורסם כבר בעיתונים בחו"ל.

– ציין והצג בשם איזו זכות ביקשו העיתונאים לבטל את הצו. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

– ציין והצג על איזו חובה אזרחית עברה הצעירה על פי החשד. והסבר כיצד חובה זו באה לידי ביטוי בקטע.

2. שני אזרחים ערביים פנו לבית המשפט בטענה נגד חברת אל על, שכאשר חזרו מטיול בחו"ל יחד עם חברים יהודים הם עוקבו ועברו בידוק בטחוני משפיל. כמו כן, הוצמדה להם מלווה ביטחונית בשדה התעופה, שלא אפשרה להם להסתובב באופן חופשי בשדה. חברת אל על טענה שבשל הסכנה הנשקפת לנוסעים מהכנסת מטענים חשודים נבדקו שני האזרחים הערבים בדיקה נוספת והוצמדה להם מלווה ביטחונית בשדה התעופה עד לעלייתם למטוס.

– ציין והצג איזו זכות של האזרחים הערבים נפגעה על ידי נציגי חברת אל על. והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.

– ציין והצג איזה גורם לשסע הלאומי עולה מדברי נציגי חברת אל על. והסבר כיצד גורם זה בא לידי ביטוי בקטע.

פרק שני (40 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 3-7 (לכל שאלה - 9 נקודות)

3. הצג את חוק יסודות המשפט והסבר איזה היבט של מדינה יהודית הוא מבטא.
4. השווה בין התפיסה הליברלית לתפיסה הסוציאל דמוקרטית למדיניות כלכלית חברתית.
5. הצג מהי דמוקרטיה כאורח חיים (כהשקפת עולם).
6. הצג שני אמצעים שבאמצעותם מבקר הפרלמנט את הממשלה.
7. הצג יתרון אחד וחסרון אחד לקיומה של תקשורת בבעלות ציבורית.

ענה על שאלה אחת מהשאלות 8-9 (לכל שאלה - 13 נקודות)

8. הצג שניים מתפקידיו של בג"ץ והסבר כיצד מממש בג"ץ את זכויות האדם בישראל
9. הצג את עקרון האחריות המשותפת בממשלה. והסבר כיצד עקרון הכרעת הרוב בה לידי ביטוי בעקרון האחריות המשותפת.

פרק שלישי (24 נקודות)

קרא את הקטע וענה על שתים מהשאלות 10-12 (לכל שאלה - 12 נקודות)

בדיון על דמותה של המדינה התבטא אחד האנשים:

ישראל היא מדינה שהיא יהודית במהותה, נחקקו חוקים ונקבעה מדיניות המבטאים את מהותה: חוק השבות; חוק חינוך ממלכתי, אשר מחייב את בתי הספר להקנות לתלמידים את ערכי תרבות ישראל. ולטפח "נאמנות למדינת ישראל ולעם ישראל"; חוקים הקובעים מעמד ממלכתי לסמליו של העם היהודי. מובן שניתן היה להתווכח לגבי פריט זה או אחר בתוך מדיניות "יהודית" זו אולם כמעט כל יהודי – בישראל כמו גם בעולם – קיבל את העיקרון שישראל הוקמה כ"מדינה יהודית", לא רק מבחינה דמוגרפית, אלא גם מבחינת ייעודה, ערכיה, מדיניותה ומוסדותיה. חשוב להדגיש, שהדיון הוא על החיים הציבוריים ועל הצביון של הפרהסיה [=רשות הרבים] היהודית בארץ. אין שום כוונה להתערב בחיי הפרטיים של אזרח כלשהו. כשם שהכביש נועד לכול, כך גם הפרהסיה הציבורית היא של כל העם, וזכותו לקבוע את דמותה. יש בארץ ציבור גדול המעורב בחיי המדינה הרואה חשיבות בהשתתפות בחיי המדינה ורוצה לראות הרבה יותר יהדות בחיים

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל

הציבוריים, בחקיקה היונקת מהדת היהודית. באירועים ממלכתיים, במעמדים רשמיים. הוא היה מצפה, שנציג העם היהודי יואיל להזכיר את שם-ה', להסתמך על התנ"ך. יש בארץ ציבור גדול (גדול מאוד!) של יהודים, שחילול-שבת מצד גוף ציבורי או ממלכתי פוצע את נפשם. אי-אפשר לבוא ולומר להם: אל תיפגעו. עובדה שהם נפגעים ומתקוממים. יש מאות אלפי יהודים (ואולי אפילו רוב העם) שכשהם רואים חנות שמוכרת בלי בושא בשר חזיר או חמץ בפסח - הם מתחללים עד עמקי נשמתם. דבר כזה עומד בסתירה גמורה לצביון של מדינה יהודית, כפי שהיא נתפסת בעיניהם, ולכל המסורת היהודית בת אלפי השנים.

(מעובד מתוך: יורם חזוני האם הרצל רצה מדינה יהודית?)

10. הצג את הגישה של מדינת ישראל כמדינת לאום יהודית תרבותית והסבר כיצד גישה זו באה לידי ביטוי בטקסט
11. הצג את הגישה של מדינת ישראל כמדינה דתית לאומית והסבר כיצד גישה זו באה לידי ביטוי בטקסט.
12. הקטע מדבר על השסע בין דתיים לחילוניים. הצג את השסע והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי בו.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 13-17 (לכל שאלה - 11 נקודות)

13. בעקבות גילוי חביות נפץ בחופי הארץ סגרה המשטרה את החופים הדרומיים, הורתה לאזרחים שלא להגיע לחופים ולדייגים לא לצאת לים על גבי הסירות שלהם.
- ציין והצג באיזו זכות דמוקרטית פגעה פעולת והוראת המשטרה? והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי בקטע.
14. באחד מבתי-הספר בישראל תתחיל לפעול תכנית ייחודית, שתאפשר לתלמידים בחטיבת הביניים להשתלב בלימודים אקדמיים באוניברסיטה הפתוחה. המועמדים לתכנית נדרשו לעבור בחינות מיון וגם ועדת קבלה, שבדקה את התאמתם לעמוד בתכנית אקדמית בגיל צעיר.
- ציין והצג את המדיניות על-פיה פועלת ועדת הקבלה של התכנית. והסבר כיצד מדיניות זו באה לידי ביטוי באירוע.

15. בבית המשפט בתל אביב נמשכים הדיונים בימי שישי גם לאחר כניסת השבת בשל העומס הרב המוטל על השופטים. עובדי בית המשפט מתלוננים שכאשר הם נאלצים להישאר בבית המשפט בימי שישי נפגעת אחת מזכויות היסוד שלהם.

– ציין והצג מהי הזכות של העובדים שנפגעת לטענתם? והסבר כיצד זכות זו באה לידי ביטוי באירוע.

16. בעקבות הגלויים על החשד לשחיתות בהם מעורבים אנשי עסקים בכירים שנחשדים שנתנו שוחד לבעלי תפקידים בעירייה של אחת הערים הגדולות בארץ, ולמעורבות של אישיות ציבורית נכבדה שנחשדת בלקיחת שוחד, נכתבו טוקבקים רבים באתרי אינטרנט. בתגובותיהם גינו הטוקבקיסטים את הקשר בין בעלי ממון לבין אנשי שלטון ואת נושאי המשרות הציבוריות החשודים בקבלת שוחד.

– ציין עקרון דמוקרטי בא לידי ביטוי במעשיהם של כותבי הטוקבקים והסבר כיצד בא עקרון זה לידי ביטוי באירוע

17. יש הטוענים שיש לצמצם את סמכויות הממשלה במדינת ישראל ואילו אחרים טוענים שאין לצמצם סמכויות אלו. הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך, ומתבססים על מושגים מתחום האזרחות. בכתיבתך הקפד על הרכיבים האלה:
טענה – הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
הנמקה – הצגת שני נימוקים, שבעזרתם אתה מבסס את טענתך על מושגים וידע מלימודי האזרחות

ב ה צ ל ח ה !

זכויות היוצרים שמורות לרשת אורט

<http://aviv.ort.org.il/bezrachut>

כל הזכויות שמורות לרשת אורט ישראל